

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MELCHIOR WATHELET
esitatud 13. detsembril 2012¹

Kohtuasi C-565/11

Mariana Irimie
versus
Administrația Finanțelor Publice Sibiu,
Administrația Fondului pentru Mediu

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Tribunalul Sibiu (Rumeenia))

Nende maksude tagastamine, mis liikmesriik on nõudnud sisse liidu õigust rikkudes — Siseriiklikud õigusnormid, millega piiratakse intressi, mida riik peab tasuma tagastatud maksudelt — Võrdväarsuse, tõhususe ja proportsionaalsuse põhimõtted

I. Sissejuhatus

1. See eelotsusetaotlus esitati vaidluse raames, mille pooled on ühelt poolt M. Irimie ja teiselt poolt Administrația Finanțelor Publice Sibiu (Sibiu riigirahanduse amet) ja Administrația Fondului pentru Mediu (keskkonnafondi amet) ning milles M. Irimie palus tagastada maksu, mis nõuti sisse, rikkudes liidu õigust, täpsemalt ELTL artiklit 110, ja maksta seadusjärgset intressi alates maksu tasumise kuupäevast kuni selle tegeliku tagastamise kuupäevani.

2. M. Irimie pidi teisest liikmesriigist pärit auto registreerimisel tasuma saastetasu.²

3. Euroopa Kohus leidis oma otsuses Tafu³, milles vaadeldi kõnesolevat tasu, et ELTL artiklit 110 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud sättega on vastuolus, kui liikmesriik kehtestab saastetasu, mida kohaldatakse mootorsõidukitele nende esmasel registreerimisel asjaomases liikmesriigis, juhul kui nimetatud maksumeedet rakendatakse nii, et sellega muutub ebasoodsamaks teistest liikmesriikidest ostetud kasutatud sõidukite kasutuselevõtmine kõnealuses liikmesriigis, kuid siseriiklikul turul olevate sama vanade ja sama kulumisastmega sõidukite ostmine ei muutu selle tagajärjel ebasoodsamaks.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — Põhikohtuasja faktiliste asjaolude asetleidmise ajal kehtis valitsuse 21. aprilli 2008. aasta erakorraline määrus nr 50/2008, millega kehtestatakse autode suhtes kohaldatav saastetasu (Ordonanță de Urgență a Guvernului nr. 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule, *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 327, 25.4.2008) ja mis jõustus 1. juulil 2008 ning mille artiklis 3 oli sätestatud kategooriatesse M1-M3 ja N1-N3 kuuluvate sõidukite suhtes kohaldatav saastetasu.

3 — 7. aprilli 2011. aasta otsus kohtuasjas C-402/09 (EKL 2011, lk I-2711).

4. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib oma Euroopa Kohtu kantseleile 10. novembril 2011 esitatud eelotsusetaotluses, kas niisugused siseriiklikud õigusnormid, millega nähakse ette intressi tasumine tagastamisele kuuluvalt maksult alates tagastamistaotluse esitamise kuupäevale järgnevast kuupäevast, mitte alates maksu tasumise kuupäevast, on liidu õigusega kooskõlas. Seda küsimust esitades tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus eelkõige teada, kas siseriiklikud õigusnormid on kooskõlas võrdväärsuse, tõhususe ja proportsionaalsuse põhimõtetega ning omandiõigusega, mis on tagatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artikliga 17 koostoimes EL artikliga 6.

II. Rumeenia õiguslik raamistik

5. Rumeenia õiguskorras reguleerib maksumenetlust valitsuse 24. detsembri 2003. aasta määrus nr 92, millega kehtestatakse maksumenetluse seadustik (Ordonanța Guvernului nr. 92 privind Codul de procedură fiscală, *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 513, 31.7.2007) niisugusena, nagu seda on hiljem muudetud ja täiendatud (edaspidi „OG nr 92/2003”).

6. Kui Euroopa Kohus küsis 3. juulil 2012 eelotsusetaotluse esitanud kohtult selgitusi, märkis viimane, et OG nr 92/2003 artikkel 124 näeb koostoimes selle artikliga 70 ette, et intressi riigieelarve vahenditest tagastamisele kuuluvatelt summadelt makstakse alates tagastamistaotluse esitamisele järgnevast päevast. Ta täpsustas, et siseriiklik kohtupraktika on selles küsimuses väljakujunenud ja üheselt tõlgendatav.

7. Eelotsusetaotluse esitanud kohus teatas nimetatud selgituste palve peale ka, et pärast eelotsusetaotluse esitanud kohtus kohtumenetluse algatamist ja eelnenud haldusmenetlusest hoolimata ei saanud maksukohustuslane taotleda teise kohtumenetluse algatamist, et nõuda täiendavat intressi, s.o ajavahemiku eest õigusvastase maksu tasumisest kuni tagastamistaotluse esitamiseni.

III. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

8. M. Irimie ostis 2007. aasta detsembris Saksamaal registreeritud auto.⁴ 2008. aasta septembris pöördus ta Rumeenia ametiasutuste poole, et need sõiduki Rumeenias esimest korda registreeriks, ning tasus 6707 Rumeenia leud (RON) saastetasu.

9. M. Irimie 31. augusti 2009. aasta kaebuse peale, mida ta täpsustas 10. detsembril 2009 ja 7. juulil 2011, algatas Tribunalul Sibiu (Rumeenia) menetluse Administrația Finanțelor Publice Sibiu ja Administrația Fondului pentru Mediu vastu, kusjuures M. Irimie taotles, et viimastelt mõistetakse tema kasuks välja saastetasuna makstud summa ja teiseks seadusjärgne intress sellelt tasult alates selle tasumise hetkest.

10. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et võttes arvesse eespool viidatud kohtuotsust Tatu⁵, ei peaks otsuse tegemisel saastetasuna makstud summa tagastamise taotluse kohta tekkima tõsiseid probleeme. Mis puudutab aga taotlust tasuda kogu selle tasuga seotud seadusjärgne intress, mida arvestatakse alates selle tasu maksmise kuupäevast, siis eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab, et seda ei ole võimalik rahuldada OG nr 92/2003 artikli 124 tõttu, koostoimes artikliga 70, sest nende artiklite kohaselt makstakse intressi riigieelarve vahenditest tagastamisele kuuluvatelt summadelt ainult alates tagastamistaotluse esitamise kuupäevale järgnevast päevast.

4 — Sõiduki esmane registreerimine leidis aset Saksamaal 23. märtsil 1999.

5 — Eelotsusetaotluse esitanud kohus viitab ka kohtupraktikale, mis seda kohtuotsust kinnitab, st 8. aprilli 2011. aasta määrusele liidetud kohtuasjades C-136/10 ja C-178/10: Obreja ja Darmi; 8. aprilli 2011. aasta määrusele kohtuasjas C-336/10: Ijac; 8. aprilli 2011. aasta määrusele liidetud kohtuasjades C-29/11 ja C-30/11: Sfichi ja Ilaș; 7. juuli 2011. aasta otsusele kohtuasjas C-263/10: Nisipeanu; 13. juuli 2011. aasta määrusele kohtuasjas C-335/10: Vijulan; 13. juuli 2011. aasta määrusele kohtuasjas C-438/10: Druțu ja 13. juuli 2011. aasta määrusele kohtuasjas C-573/10: Micșă. 3. juuli 2012. aasta selgituste palve peale täpsustas see kohus ka, et alates eespool viidatud kohtuotsusest Tatu rahuldavad siseriiklikud kohtud maksukohustuslaste kaebusi, mõistes välja maksu ja intressi alates tagastamistaotluse esitamise kuupäevale järgnevast päevast.

11. Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb, kas niisugune nõue on kooskõlas liidu õigusega, eelkõige võrdväarsuse, tõhususe ja proportsionaalsuse põhimõtetega, mida tuleb kohaldada hüvitamiskaebuste suhtes, mida eraõiguslikel isikutel on õigus liidu õiguse rikkumise korral esitada, samuti omandiõigusega, mis on sätestatud harta artiklis 17 koostoimes EL artikliga 6.

12. Neil asjaoludel otsustas Tribunalul Sibiu menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas võib järeldada, et nende õiguskaitsevahendite tõhususe, võrdväarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega, mis on tagatud eraõiguslikele isikutele [liidu] õiguse rikkumise kõrvaldamiseks [liidu] õigusega vastuolus oleva õigusnormi kohaldamise korral tulenevalt Euroopa Liidu Kohtu praktikast ja omandiõigusest, mida kaitsevad Euroopa Liidu lepingu artikkel 6 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 17, on vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, mis piiravad kahjusummat, mille võib hüvitada eraõiguslikule isikule, kelle õigusi on rikutud?”

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

13. Kirjalikke seisukohti esitasid M. Irimie, Rumeenia, Hispaania Kuningriik, Portugali Vabariik ja Euroopa Komisjon. 17. oktoobril 2012 toimunud kohtuistungil kuulati ära M. Irimie, Rumeenia, Hispaania Kuningriik ja komisjon.

14. M. Irimie märgib, et siseriiklikud õigusnormid, millega piiratakse kahju summat (saamata jäänud tulu), mis tuleb täielikult hüvitada liidu õigusega vastuolus olevat maksu tasunud eraõiguslikule isikule, ning piiratakse nii, et sellel isikul on õigus saada intressi ainult alates tagastamistaotluse esitamisest, mitte alates õigusvastase maksu tasumisest, on liidu õigusega vastuolus.

15. Rumeenia märgib, et Rumeenia õigusaktid võimaldavad täielikult hüvitada kahju, mida kandsid maksukohustuslased, kes olid sunnitud tasuma hiljem õigusvastaseks tunnistatud maksu. Rumeenia väidab ka, et liikmesriikide pädevuses on määrata kindlaks intressi maksmise kord, kui hüvitatakse kahju, mis tekitati eraõiguslikele isikutele maksude sissenõudmisega liidu õigust rikkudes, ning seda meetmete võrdväarsuse, tõhususe ja proportsionaalsuse põhimõtteid järgides.

16. Hispaania Kuningriik leiab, et liidu õigus ei takista põhimõtteliselt kehtestamast siseriiklikke õigusnorme, millega piiratakse kas selle kahjuhüvitise summat, mida võib saada eraõiguslik isik, kelle õigust rikuti, või summat, mis tuleb talle alusetu makse korral tagastada. Hispaania valitsuse sõnul on tõhususe põhimõtet rikutud ainult siis, kui intressi tasuti nii vähesel määral, et see piiras õigust intressile märkimisväärselt, „võttis sellelt õiguselt suurema osa selle sisust” või kaotas selle täielikult. Hispaania Kuningriik arvab, et intressi maksmine alates tagastamistaotluse esitamise kuupäevast ei võta sellelt õiguselt sisu.

17. Portugali Vabariik leiab, et liikmesriigi ülesanne on täpsustada selle summa arvutamise korda, millele eraõiguslikul isikul on liidu õiguse rikkumise korral õigus, sest see kord ei too kaasa selle summa olulist vähenemist, millele eraõiguslikul isikul on õigus, ning seda ei saa pidada selle õiguse kasutamise oluliseks takistuseks.

18. Komisjon arvab, et siseriikliku õigusnormiga, millega piiratakse nagu käesoleval juhul oluliselt maksukohustuslase õigust selle kahju korvamisele, mille toob kaasa asjaolu, et õigusvastaselt sisse nõutud summat ei saa kasutada, ei järgita tõhususe põhimõtet.

V. Analüüs

19. Kõigepealt tuleb meenutada, et Euroopa Kohus ei ole pädev õiguslikult kvalifitseerima kaebust, mille M. Irimie eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitas. Põhikohtuasja kaebuse esitaja ise peab eelotsusetaotluse esitanud kohtu järelevalve all täpsustama, mis laadi on tema kaebus (tagastamisaotlus või kaebus, millega palutakse hüvitada kahju) ja millel see põhineb.⁶

20. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud eelotsuse küsimuse sõnastuse põhjal võib järeldada, et kaebus, mille M. Irimie sellele kohtule esitas, kujutab endast kaebust, milles palutakse hüvitada liidu õiguse rikkumisega põhjustatud kahju. Sellegipoolest näib Euroopa Kohtule esitatud toimiku põhjal – kuigi seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus –, et kaebusega, mille M. Irimie eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitas, taotletakse alusetult, st liidu õigust, täpsemalt ELTL artiklit 110 rikkudes sisse nõutud maksu tagastamist⁷ ning seadusjärgse intressi maksmist ajavahemiku eest maksu tasumisest kuni selle tegeliku tagastamiseni.

21. Väljakujunenud ja pikaajalises kohtupraktikas on sedastatud, et vaatamata sellele, et puuduvad liidu õigusnormid, mis käsitleksid liidu õigusega vastuolus olevate siseriiklike maksude tagastamist, tuleneb õigus nende maksude tagastamisele õigustest, mis on õigussubjektidel liidu õigusnormide kohaselt niisugustena, nagu Euroopa Kohus on neid tõlgendanud, ja kaasneb nende õigustega. Liikmesriik on seega kohustatud⁸ tagastama liidu õigust rikkudes sisse nõutud maksud, kusjuures see õigus tagastamisele on subjektiivne õigus, mis tuleneb liidu õiguskorrast.⁹

22. Kuna seda küsimust ei ole liidu tasandil reguleeritud, tuleb iga liikmesriigi sisemise õiguskorraga ja menetlusautonoomia põhimõtet järgides määrata pädevad kohtud ja reguleerida, millises korras saab pöörduda kohtusse, kaitsmaks õigussubjektidele liidu õigusest tulenevaid subjektiivseid õigusi, tingimusel et esiteks ei oleks selline kord ebasoodsam kui analoogiliste siseriiklikul õigusel põhinevate kaebuste puhul (võrdväarsuse põhimõte) ning teiseks, et see ei muudaks liidu õiguskorra alusel antud subjektiivsete õiguste kasutamist praktiliselt võimatuks või ülemäära raskeks (tõhususe põhimõte).¹⁰ Lisaks tuleb vastupidi Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi käesoleva ettepaneku punktides 16 ja 17 refereeritud väidetele märkida, et kuigi liikmesriikide menetlusautonoomia põhimõte jätab liikmesriikidele õiguse määrata oma siseriiklikus õiguses kindlaks õiguskaitsevahendid, mis peavad tagama õigussubjektidele liidu õigusega antud õiguste kaitse, ei tohi see kaasa tuua seda, et piiratakse või kahjustatakse nende õiguste sisu.

23. Kui põhimõte, mille kohaselt tuleb liidu õigusega vastuolus olevad siseriiklikud maksud tagastada, oli selgelt välja kujunenud, siis liidu õigust rikkudes maksu sisse nõudnud liikmesriigi kohustus maksta tagastamisele kuuluvalt põhisummalt intressi tekitas küsimusi.

6 — Vt 8. märtsi 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-397/98 ja C-410/98: Metallgesellschaft jt (EKL 2001, lk I-1727, punkt 81); 12. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-446/04: Test Claimants in the FII Group Litigation (EKL 2006, lk I-11753, punkt 201) ja 13. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-524/04: Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation (EKL 2007, lk I-2107, punkt 109).

7 — Tuleb märkida, et ELTL artiklil 110 on vahetu õigusmõju. Vt 29. aprilli 1982. aasta otsus kohtuasjas 17/81: Pabst & Richarz (EKL 1982, lk 1331). Seega peavad kõik liikmesriikide ametiasutused tagama selle järgimise oma pädevuse piires.

8 — Et selline keeldumine alusetult kehtestatud maksu tagastamisest on liidu õigusest tuleneva subjektiivse õiguse piiramine, leiab Euroopa Kohus, et seda tuleb tõlgendada kitsendavalt. Alusetult tasutud maksu vahetu edasikandmine ostjale kujutab endast juhul, kui see toob maksukohustuslasele kaasa põhjendamatu rikastumise, ainsat erandit selliste maksude tagastamisõiguse valdkonnas, mis on sisse nõutud liidu õigust rikkudes (vt 6. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-398/09: Lady & Kid jt, EKL 2011, lk I-7375, punkt 20). Euroopa Kohus kordas selles osas viidatud kohtuotsuse punktis 21 oma kohtupraktikat, milles leitakse, et isegi juhul, kui on tuvastatud, et õigusvastase maksu koormus on edasi kandunud kolmandatele isikutele, ei too selle tagastamine ettevõtjale tingimata kaasa viimase alusetut rikastumist, kuna nimetatud maksusumma arvestamine hinna sisse võib talle kaasa tuua müügiimahtude vähenemisest tingitud kahju.

9 — Vt 19. juuli 2012. aasta otsus kohtuasjas C-591/10: Littlewoods Retail jt (punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

10 — Vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused Metallgesellschaft jt, punkt 85, ja Test Claimants in the FII Group Litigation, punkt 203.

24. Nii võiski kohtuotsuses *Ansaldo Energia jt*¹¹ intressi maksmist pidada liidu õigusega vastuolus olevate maksude tagastamise kõrval teisejärguliseks küsimuseks, mida peavad reguleerima siseriiklikud ametiasutused, kohaldades intressimäära ja kuupäeva osas, millest alates intressi tuleb arvestada, oma siseriiklikke nõudeid.

25. Seda käsitlust võis mõista nii, et mitte üksnes tagastamisele kuuluvatelt maksudelt intressi arvestamise korra, vaid ka maksukohustuslase intressi saamise õiguse küsimus tuleb lahendada peamiselt siseriiklikus õiguskorras.

26. Kuigi Euroopa Kohus kordas oma eespool viidatud kohtuotsuse *Metallgesellschaft jt* punktis 86, et „võimalik” intressi maksmine¹² alusetult sisse nõutud maksudelt on teisejärguline küsimus, tuvastas ta siiski konkreetse juhtumi osas, et liidu õigusega vastuolus makstud summade kasutamisevõimaluse kaotust katva intressi maksmise nõue ei ole mitte kõrvalnõue, vaid on põhikohtuasja kaebuse esitajate nõuete ese. Euroopa Kohtu sõnul tulenes ühenduse õiguse rikkumine mitte maksude maksmisest, vaid nende ennetähtaegsest sissenõudmisest.¹³ Nendel asjaoludel kujutas intresside maksmine endast ebaseaduslikult tasutu „tagasimaksmist” ja on ilmselt hädavajalik, et taastada asutamislepingu sätete järgimine. Põhikohtuasja kaebuse esitajatel oli seega õigus eelkõige saada intressi summadelt, mida tasuti ajavahemikul avansilisest maksu tasumisest kuni selle sissenõutavaks muutumise kuupäevani.

27. Võib mõistagi kujutada ette, et eespool viidatud kohtuotsus *Metallgesellschaft jt* on piiratud nende kohtuasjade konkreetsete faktiliste asjaolude ja seega maksu enneaegse tasumisega. Eespool viidatud kohtuotsuses *Test Claimants in the FII Group Litigation*¹⁴ leidis Euroopa Kohus siiski üldisemalt diskrimineerivate maksude tasumise küsimuses,¹⁵ et kui liikmesriik on makse sisse nõudnud ühenduse õigust rikkudes, on õigussubjektidel õigus tagasi nõuda mitte ainult alusetult sissenõutud maksu, vaid ka summad, mis on sellele liikmesriigile makstud või mille ta on otseses seoses nimetatud maksuga kinni pidanud.

28. Lisaks leidis Euroopa Kohus oma eespool viidatud hiljutises kohtuotsuses *Littlewoods Retail jt*, tuginedes oma eespool viidatud kohtuotsustele *Metallgesellschaft jt* ja *Test Claimants in the FII Group Litigation*, et liikmesriigid on kohustatud tagastama liidu õiguse rikkumise tulemusel saadud maksu summad koos intressiga.¹⁶ Euroopa Kohus leidis, et kuigi iga liikmesriik peab ise oma siseriiklikus õiguskorras ette nägema tingimused, mis peavad olema niisuguse intressi maksmiseks täidetud, näidates ära intressimäära ja arvutamiseviisi, ei tohi siseriiklikud nõuded jätta maksukohustuslast ilma võimalusest, et kahju, mille maksu alusetu tasumine tekitas, hüvitatakse talle õiglaselt.¹⁷

11 — 15. septembri 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-279/96-C-281/96 (EKL 1998, lk I-5025, punkt 20). Vt ka 7. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-470/04: N (EKL 2006, lk I-7409, punkt 61).

12 — Tuleb märkida, et selles kohtuasjas, milles menetluskeel oli inglise keel, tehtud otsuse ingliskeelses versioonis sõna „võimalik” ei ole.

13 — Euroopa Kohus leidis, et põhikohtuasjades ei ole ühenduse õigusega vastuolus mitte asjaolu, et Ühendkuningriigis maksustati tütarettevõtjapoolne emaettevõtjale dividendide jaotamine, vaid asjaolu, et teises liikmesriigis asuvate emaettevõtjate Ühendkuningriigi residendist tütarettevõtjad on kohustatud tasuma selle maksu ette, samas kui residendist emaettevõtjate residendist tütarettevõtjad said seda kohustust vältida (vt selle kohtuotsuse punkt 83).

14 — Vt ka eespool viidatud kohtuotsus *Test Claimants in the FII Group Litigation*, punkt 112.

15 — Sel juhul oli küsimus mitte maksu enneaegses tasumises, vaid maksu vastuolus aluslepinguga.

16 — Vt eespool viidatud kohtuotsus *Littlewoods Retail jt* (punktid 25 ja 26).

17 — Tuleb märkida, et eespool viidatud kohtuotsuse *Littlewoods Retail jt* punktist 8 tuleneb, et kuupäev, millest alates tuli kohaldatava Inglise õiguse kohaselt intressi arvestada, oli sel juhul kuupäev, mil enamtasutud käibemaks Briti maksuasutustele laekus, ning see arvestamine tuli lõpetada kuupäeval, mil nad lubasid tagastada summa, millelt intressi tuli arvestada. Ma arvan, et asjaolu, et selle kohtuotsuse punktis 27 ei ole nende tingimuste hulgas, mis tuleb igal liikmesriigi oma siseriiklikus õiguses sätestada, kuupäeva, millest alates intressi tuleb arvestada, on eriti kõnekas. Minu meelest kiidab Euroopa Kohus siin varjatult heaks ajavahemiku, mille eest tuleb Inglise õiguse kohaselt intressi arvestada, ja kinnitab subjektiivset õigust intressi teatavale tasemele, mis kujutab endast maksu alusetu tasumisega põhjustatud kahju õiglast hüvitamist.

29. Õigust saada intressi, mis kujutab endast maksu alusetu ja liidu õigusega vastuolus oleva tasumisega põhjustatud kahju õiglast hüvitamist, tähtsustatakse pärast eespool viidatud kohtuotsust Littlewoods Retail jt minu arvates sama palju¹⁸ nagu õigust maksu tagastamisele ning see kujutab endast seega liidu õiguskorrast tulenevat subjektiivset õigust.¹⁹ See subjektiivne õigus eeldab minu arvates tingimata, et intressi makstakse alates maksu tasumise kuupäevast. On ilmne, et maksukohustuslane kannab seetõttu, et ei saa asjaomaseid rahasummasid kasutada, kahju alates sellest ja mitte mõnest hilisemast kuupäevast.

30. Pealegi on üldiselt teada, et maksukohustuslased, kes ei ole tasunud oma makse, on põhimõtteliselt kohustatud – välja arvatud erakorralistel juhtudel – tasuma liikmesriikide riigikassadele tasumata maksud, viivise nendelt maksudelt alates nende maksetähtpäevast ja/või trahvi.²⁰

31. Ainult teise võimalusena, st juhul, kui M. Irimie kaebust põhikohtuasjas käsitatakse kaebusena, millega palutakse hüvitada liikmesriigipoolse liidu õiguse rikkumisega põhjustatud kahju, seisneb küsimus selles, kas niisuguses olukorras nagu põhikohtuasjas vaadeldav annab ELTL artikli 110 liikmesriigipoolne rikkumine maksukohustuslastele õiguse kahjuhüvitisele, mille summa on võrdne mitte ainult liidu õigust rikkudes sisse nõutud maksuga, vaid ka seadusjärgse intressiga sellelt maksult, arvestatuna alates selle tasumise kuupäevast.

32. Euroopa Kohus on leidnud, et põhimõte, mille kohaselt on riik vastutav tema süüks peetavate liidu õiguse rikkumistega eraõiguslikele isikutele põhjustatud kahjude eest, on omane aluslepingu süsteemile.²¹ 5. märtsi 1996. aasta kohtuotsusest Brasserie du pêcheur ja Factortame²² tuleneb, et eraõiguslikele isikutele ühenduse õiguse rikkumistega põhjustatud kahju tuleb hüvitada nii, et hüvitis vastab kahjule ja tagatakse nende isikute õiguste tõhus kaitse. Kantud kahju osas leidis Euroopa Kohus konkreetselt oma eespool viidatud kohtuotsuses Metallgesellschaft jt, et kahju hüvitamise korral täies ulatuses ei saa jätta arvestamata selliseid tegureid, mis võivad vähendada hüvitise väärtust, nagu aja möödumine, ning et intressi määramist tuleb pidada kahju heastamise lahutamatuks osaks.²³ Lisaks leidis Euroopa Kohus oma 13. juuli 2006. aasta kohtuotsuses Manfredi jt²⁴, et tõhususe põhimõttest ja iga isiku õigusest nõuda konkurentsi piirava või kahjustava kokkuleppe või tegevusega tekitatud kahju hüvitamist, tuleneb, et isikutel, kellele on kahju tekitatud, peab olema õigus nõuda mitte ainult otsese varalise kahju (*damnum emergens*), vaid ka saamata jäänud tulu (*lucrum cessans*) hüvitamist ja intressi.

33. Niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas esitatud asjaolud tundub mulle, et selleks, et ELTL artikli 110 rikkumisega põhjustatud kahju hüvitataks õiglaselt, on intressi maksmine alates kõnesoleva maksu tasumise kuupäevast mõõdapäasmatu, sest alates sellest kuupäevast kandis maksukohustuslane kahjusid seetõttu, et ei saanud kõnesolevaid rahasummasid kasutada.

34. Käesoleva ettepaneku punktides 22-33 esitatud analüüsi põhjal arvan, et ei ole enam vaja arutleda, kas Rumeenia õiguses selle hüvitise summa piiramine, mida M. Irimie võib saada, on kooskõlas tõhususe ja proportsionaalsuse põhimõtete ning omandiõigusega, mis on sätestatud EL artiklis 6 koostoimes harta artikliga 17.

18 — Kohtujurist Trstenjak kinnitas kohtuasjas, milles tehti eespool viidatud kohtuotsus Littlewoods Retail jt, esitatud ettepaneku punktis 30: „Maksukohustuslasel on [...] õigus nõuda maksu tagastamist ja intressi maksmist. Niisugune maksukohustuslase õigus põhineb liidu õiguse sätetel, mille kohaselt on selliste maksude sissenõudmine keelatud.”

19 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 21. Selles osas tuleb märkida, et Euroopa Kohus ei vihanud eespool viidatud kohtuotsuses Littlewoods Retail jt kuidagi sellele, et intressi küsimus oleks teisejärguline.

20 — Viivis ja trahv on maksustamise valdkonnas sunnivahendid, mida liikmesriigid üldistes huvides kasutavad, et tagada maksukohustuslastepoolne maksude (õigeaegne) tasumine.

21 — Vt 19. novembri 1991. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-6/90 ja C-9/90: Francovich jt (EKL 1991, lk I-5357, punkt 35) ja 8. oktoobri 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-178/94, C-179/94 ja C-188/94-C-190/94: Dillenkofer jt (EKL 1996, lk I-4845, punkt 20).

22 — C-46/93 ja C-48/93, EKL 1996, lk I-1029, punkt 82.

23 — Vt punkt 94.

24 — C-295/04-C-298/04, EKL 2006, lk I-6619, punkt 100.

VI. Ettepanek

35. Kõikidest esitatud kaalutlustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Tribunalul Sibiu esitatud eelotsuse küsimusele järgmiselt:

Liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriik võtab maksu, mis on vastuolus liidu õigusega, praegusel juhul ELTL artikliga 110, on see riik kohustatud maksusumma tagastama ning maksma sellelt summalt intressi alates kuupäevast, mil maksukohustuslane maksu tasus.